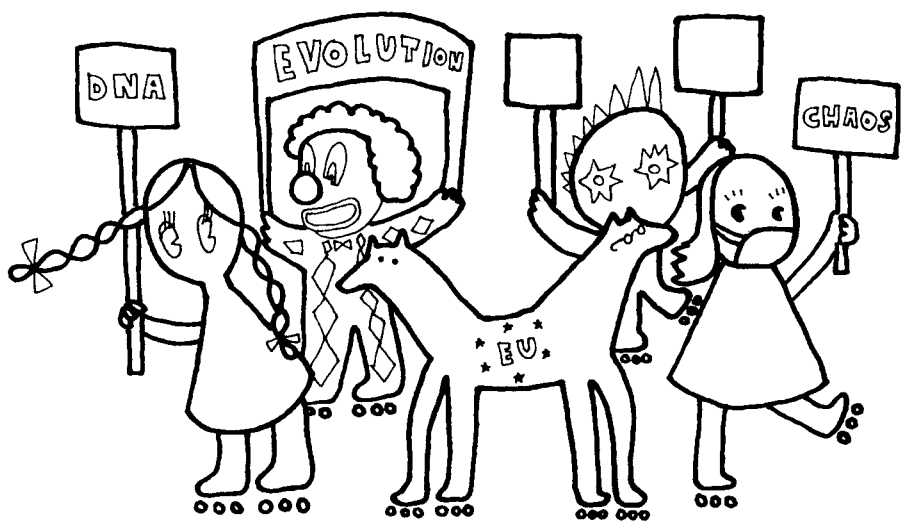

agent

EESTI KUNSTIMUUSEUMI AJALEHT
NR 12 OKTOOBER 2007

PARALLEL EU!

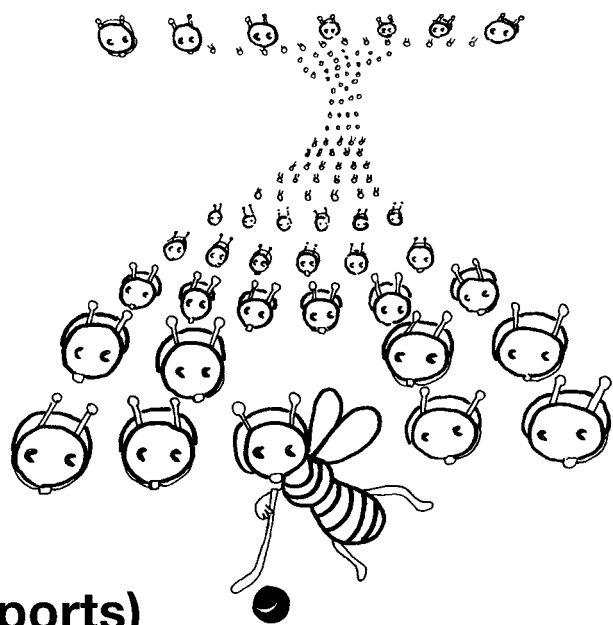
(politics)

Revolutions here are like morning exercises!!!!
Refreshing microrevolutions every day will keep unique political climate!

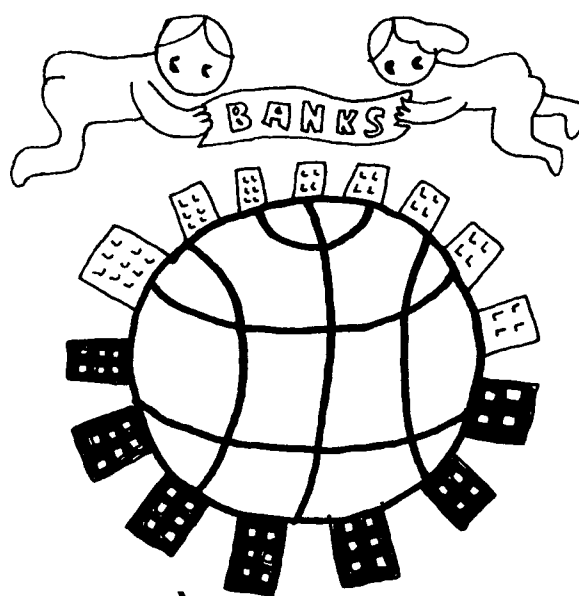
(military)

In our military system we have army of monks!!!!
While meditation huge amount very powerful silence is generated
and the enemy will be easily neutralised!

(sports)

Honeybee hockey is our leading article!!!!
Cosmological game without winners!
Generations after generations of honeybees are continuing the same everlasting game!

(economy)

Ying and yang banking system!!!!
Special banks for men! special banks for women!

Dissidentluse
biennaal '77

Arhiivid tõlkes

Sel sügisel on Eesti kunstielus moes poliitika, seda küll mitte aktiivse poliitilise positsioonina, vaid eelkõige analüüsivate, poliitikat arvesse võtvate teemapüstituste näol. Oma panuse sellesse trendi annab ka Kumu kunstimuuseum näitustesarjaga "Arhiivid tõlkes", mis rahvusvahelise raamprogrammi "translate" ühe sinise alaprojektina on võtnud eesmärgiks uurida külma sõja perioodil läbi raudse eesriide teoks saanud kultuurilisi ja poliitilisi tõlkeid. Tegemist ei ole siiski ainult selle hooaja moekaubaga, sihiks on tuua uue informatsiooni ja värske teemapüstituste kaudu püsivalt kohalikku käibesse arhiividesse ununenud või tõlgetesse ära kadunud informatsiooni, vaadata Nõukogude perioodi kunstipärandile uue info valguses ning teadvustada sellest ajastust rääkimisel nii erinevaid poliitilisi laenguid kui ka tänaseid seoseid – saada teadlikumaks ajaloost.

Gordon Matta-Clark. The Wall. 1976–2007. Video. Electronic Arts Intermix (EAI) omandus, New York

Arhiivide-sarja esimese näituse näitusena on 11. novembrini Kumu 4. korrusel avatud "Dissidentluse biennaal '77" (kuraator Maria-Kristiina Soomre, kujundaja Anton Koovit). See on näitus, mis lähtub ühest faktist, sündmusest, mis toimus kolmkümmend aastat tagasi Itaalias, ning selle ürituse ajaloolistest, poliitilistest ja teemaalulistest seostest. Näitus jutustab loo sellest, kuidas Itaalia sotsialistidest kunstiametnikud – seoses sisepoliitiliste võimuvõidudega ja hoolimata välispoliitilistest pingetest – korraldasid Veneetsia Biennaali (katusorganisatsioon, mis koondab nii maailma vanimat regulaarset rahvusvahelist kunstinäitust kui ka vanimat filmifestivali jpm) egiidi all 1977. aasta sügisel kultuurifestivali, mis pühendus täielikult kultuurilisele dissidentlusele Ida-Euroopas. Nõukogude Liit ja teised idabloki maad protestisid selle sündmuse vastu aktiivselt ning boikoteerisid biennaali ettevõtmist, kuid kõigest hoolimata kogunesid 15. novembrist 15. detsembrini Veneetsias kultuuritegelased, ajaloolased, sovetoloogid ja muidugi poliit-

tikud, kes erinevatel konverentsidel arutasid teisitimõtletejate olukorra üle Ida-Euroopas, analüüsisid selles mitteametlikku kultuuri ning külastasid arvukaid selleteemalisi kontserte, näitusi, filmiseansse ja kirjandusõhtuid. Peamiselt olid kohal eri valdkondade Ida-Euroopa spetsialistid Läänest ning Läände emigreerunud teisitimõtledajad, ka näitused pandi kokku juba Läände jõudnud kunstikogude põhjal. Toimunud ilmus hulk kokkuvõtteid ja katalooge, peamiselt itaalia keeles, ning sellesse keeleruumi on peamine info Veneetsias arutatust ka pidama jäänud. Siia poole raudse eesriide jõudis toimunu kohta ainult biennaali halvustav propaganda.

Veneetsias toimunud "Dissidentluse biennaal" oli oluline eelkõige seetõttu, et see oli kõige laiahaardelisem katse mõtestada Ida-Euroopa mitteametlikku kultuuri, selle mitmekesisust ja probleeme, ning samas astuda samme mitmete tagakiusatud kultuuritegelaste ja dissidentide kaitseks. Muidugi suudeti kirjeldada ja analüüsida vaid osa, mõnes mõttes väga meelevaldselt osa siinsest kultuurist, ja muidugi oli seegi tõlgendus poliitiline. Meie jaoks

aga ongi oluline vaadata kriitiliselt ka oma ajalooteadmisi just sellest aspektist, et meie selle perioodi ajalugu näha hake täna enamasti läbi nendesama de lääne prillide.

Kumus avatud arhiivinäitus, kus nii toonased sündmused kui ka neile järgnenud reaktsioonid ja retseptioon on dokumenteeritud ning ajaloolise taustsüsteemi asetatud, jätab publikule võimaluse kujundada oma arusaam nii dissidentlusest laiemalt kui ka põrandaalusest kultuurist ja selle käsitlustest. Näitus on küll valdavalt tekstikeskne, kuid ajastu vaimu annavad edasi ka mõned selles kontekstis märgilised kunstiteosed, näiteks USA kontseptualismiklassik Gordon Matta-Clarki 1977. aastal Berliinis toimunud aktsiooni "Müür" dokumentatsioon. Pilti kultuurisituatsioonist aitavad kujundada ka näituse lugemiskogutud kirjandus ja näitusega kaasnevad seminarid, näiteks kunsti ja poliitika seoseid lahkav arutelu 23. oktoobril. Ka Kumu sügisiskonverents, mis tegelesid sama perioodi kunstiajaloo ja filmiajaloo ümbermõtestamisega, olid ajastatud paralleelselt "Dissidentluse biennaali" tribuutnäitusega just eesmärgiga teki-

tada Ida-Euroopa kultuuriajaloo rääkimisel osaltki sarnane intensiivsus nagu kolmkümmend aastat tagasi. Oma moodsa ajaloolist sidet rõhutab ka kunstiajaloo konverentsi pealkirjalik, mis kinnitab, et tookord alustatud diskussioonid on aktuaalsed ka täna – kui Kumus toimus septembri lõpus konverents "Erinevad modernismid, erinevad avangardid", siis 1977. aastal arutati Veneetsias Ida-Euroopa kunsti üle pealkirja "Avangardid ja neoavangardid Ida-Euroopas" all.

Hoopis teise nurga alt läheb külma sõja aegsesse Euroopasse tagasi sarja järgmine näitus, millega kuraator Eha Komissarov pakub oma tõlgenduse moodsa kunsti ajaloo võibolla isegi pöördelise tähtsusega sündmusele: 5. Kasseli Documentale, mis 1972. aastal Lääne kunstielu raputas. Selle näitusega "tõlgitakse" meie kultuuriruumi üks sündmus kunstiajaloo, milles siinsed kunstnikud küll osaleda ei saanud, aga mille vaimus jõudis raudsest eesriidest läbi imbudes pisut ka siinsesse kunsti. Legendarse Harald Szeemanni 35 aastat tagasi kureeritud näitus on ka mujal maailmas meenutamist ja taastõlgendamist leidnud ning seda kaugelki mit-

"Dissidentluse biennaal '77" Kumu kunstimuuseumis

FOTOMAAJ KURVITS

te ainult juubelihõngu või nostalgiliste meenutuste võtmes. Aeg on küps jälle ajalukku vaadata, parandada tõlkevigu ja luua uusi interpretatsioone.

Aastane arhiivinäituste sari Kumus jätkub 2008. aastal Kädi Talvoja ülevaatega abstraktse ekspressionismi mõjude kurikuulsa saabumisega Eesti kunsti 1957. aasta Moskva noorsoofestivali "salakaubana" ning Anu Allase näitusega sündmusele: 5. Kasseli Documentale, mis 1972. aastal Lääne kunstielu raputas. Selle näitusega "tõlgitakse" meie kultuuriruumi üks sündmus kunstiajaloo, milles siinsed kunstnikud küll osaleda ei saanud, aga mille vaimus jõudis raudsest eesriidest läbi imbudes pisut ka siinsesse kunsti. Legendarse Harald Szeemanni 35 aastat tagasi kureeritud näitus on ka mujal maailmas meenutamist ja taastõlgendamist leidnud ning seda kaugelki mit-

MARIA-KRISTIINA SOOMRE
NÄITUSE "DISSIDENTLUSE BIENNAAL"
KURAATOR

Näitustesarja "Arhiivid tõlkes" toetab raamprogrammi "translate" kaudu Euroopa komisjoni programm "Kultuur 2000".

"Arhiivid tõlkes" internetis:
www.arhiivid.blogspot.com
Programm "translate":
www.translate.eipcp.net

Kumu kunstimuuseum on 2007. aastal pälvinud kaks tähelepanuväärset ja mainekat rahvusvahelist arhitektuuriauhinda.

2005. aastal asutatud Chicago Athenaeum on Ameerika Ühendriikide ainus rahvusvahelises koostöös toimiv arhitektuuri- ja disainimuuseum, mis tunnustab maineka auhinna kõige silmapaistvamaid arhitektuurisaavutusi üle terve maailma. Kumu kunstimuuseumi kõrval oli selle aasta auhinnatuteks veel 56 hoonet ja ehitist 22 riigist. Konkursile laekus sadu töid kõige parematelt ja tunnustamatelt arhitektuurbüroodelt peaaegu igalt mandrilt.

European Copper in Architecture Campaign rahvusvaheline žürii valis septembri lõpus 74 arhitektuuriprojekti hulgas välja Euroopa peaauehinna ning kolm kõrgelt tunnustatud projekti. Euroopa peaauehinna omistati Münchenis asuvalle süngoogile. Kumu pälvis kõrge tunnustuse kui erakordselt hea arhitektuuriga hoone, eraldi toodi välja huvitav materjalikasutus ning elegantne üldkujundus. Lisaks Kumule said kõrge tunnustuse Svalbardi Teaduskeskus Norras ja Vicari teatrihoone Hispaanias.

Kumu on pälvinud mitmekülget tunnustust ka Eestis, saades Eesti Turvaettevõtete Liidu auhinna "Tunnustatud turvalahendus 2005", Eesti Betoonühingu eriauhinna ehitajale, Tallinna Linnavalitsuse preemia "Põhjamaaine valguspärl 2006" (Kumu valguslahenduse eest), Eesti Hotellide ja Restoranide Liidu auhinna "Aasta parim 2006" (Kumu avamine), Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu tunnustuse "Aasta tegu 2006" (sõbralik keskkond liikumisraskustega inimestele), Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse auhinna "Turismi uendaja 2007".

Sellised tunnustused teevad südame soojaks ja panevad peaaegu unustama pikki aastaid kestnud diskussioone uue muuseumi arhitektuurist, asukohast ning vajadusest.

Palju õnne meie kõigile – Kumu on tuntud ja tunnustatud.

Marika Valk
Eesti Kunstimuuseumi
peadirektor

Vaktsiin sentimentaalsuse vastu

Kui Linnap need pildid 1993. aastal ämma kummutsahtlist välja kraamis, oli Vene soldati saapajalg Eestimaa pinnal veel soe. Eesti oli vormiliselt juba vaba, kuid vöörvägede väljavimine alles käis. Kõik, mis oli seotud Vene väega, mõjus paratamatult traumaatiliselt. Valitsevaks poliitretoorikaks oli "plats puhtaks" ning valitsevaks memotehnikaks mälukaotus. Lähiajaloo kogemusepõhine läbitöötlemine suruti tagaplaanile EÜSi poiste ühemõõtmelise poliitpropaganda poolt. Pole siis ime, et nüüdiskunsti kriitilisemas tiivas tekkis vajadus "teadmiste arheoloogia" (Foucault) järele.

"Mobilistide kunst rajaneb leidudel: nad lähtuvad sellest, mida nad leiavad, fotodena või muul kombel. Ja seetõttu sõltub nende loomingu mõjuvus sellest, mida nad parasjagu leidnud on" (Sobolev) – nii on kriitik kunagi kirjutanud Linnapi õpilaste kunsti kohta. Muidugi kehtib see väide veelgi paremini Linnapi kohta, kes on *appropriation art'i* maaletooja, kuid kriitikas on siiaani tähelepanuta jäänud piltide omistamise rituaalsed toimingud tähenduste "kangutajadena".

Linnapi "Suvi 1955" on visuaalselt eristamatu Enn Kiileri algsetest fotodest. Mustvalgetel kriibitud negatiividelt suurendatud pildidel paistab 1955. aasta suvepäev, mil tosin noort univormis meest mängivad rohtunud kaldapealsel püstolitega. Ometi on formaalne samasus šokeerivalt ebaoluline. Linnapi autoripositsioon kehastub siin spetsiifiliselt näituseinstitutsiooni jaoks seadistatud fotolavastuses – "kohandav kunstnik" annab seeriale nime, toob esiplaanile ajalooapaatina jäljed, eksponeerib erineva kadreeringuga fotosid nii, et neid ühendab hori-

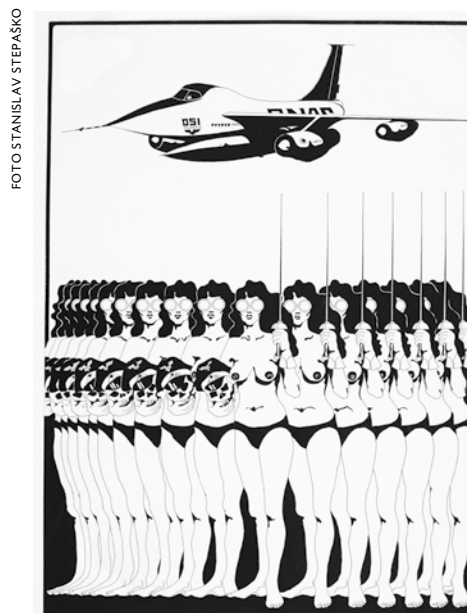
sondijoon, isegi tulistab neid pilte õhupüüst *performance'i* käigus. Valges kuubis tuhatkordselt võimenduv dekontekstualiseerimis-gümnaastika on mõeldud selleks, et need pildid jõuaksid meieni mitte enam illustratsioonidena ajalooraamatus, vaid mitmetasandiliste infokandjatena, milles just tähendusnihked oleks välja lavastatud.

"Ükskõik, mis see ka poleks, igatahes ametlik treeningssessioon mitte; püstolid vehitakse suvaliselt, "kurat-teab-mis-viisil"; üks relvapildujaist viibtab korraga kahte tükki, imiteerides Clint Eastwoodi, teine jälle on kokku ahnitsenud tervelt kolm tulirelva, millest kaks on vöö vahele topitud nõnda, et juba järgmisel hetkel võiksid nad perforerida tema kõige õrnema kehaosa," jälgib kriitik John Stathos seda militaararnevali. Ambivalentne töö jääb kuhugi vaikelu, ratsionalismi kriitika ja militarismi paroodia vahepeale, kuid ka kommentaarina Nõukogude okupatsioonile ei lase "Suvi 1955" end üheselt määratleda. Pigem "on see teos võimu infantilisest loomusest" (Stathos) ja meie stereotüüpsetest kujutlustest oma mineviku kohta. Piltide, kujude ja meediasündmuste rahvusliku mütologiseerimise kontekstis ei jää kriitiliselt meelestatud kunstnikul muud üle kui tegelda pildilise demüstitseerimisega. Kui eesti kunstis üldse kellelki, siis klassik Linnapilt on meil võimalik õppida, "kuidas teha vedelast kõva".

HANNO SOANS
KUMU KURAATOR

Peeter Linnapi fotoseeriat "Suvi 1955" saab alates 9. novembrist näha Kumu IV korruse A-tiiva projektuurmis näitusel "Kestev minevik. Nõukogude aja märgid uuemas Eesti kunstis".

tulipunktis

Ülevi Eljand. Vastuhakk. 1970. Tušš. EKM

Septembri lõpus toimunud Kumu sügiskonverents "Erinevad modernismid, erinevad avangardid" tegeles modernistliku kunsti olemuse, tähenduste ja vormidega sõjajärgses Ida-Euroopas ning sama teemat jätkab näitustesari "Arhiivid tõlkes". Mõlema puhul oli ja on tähelepanu keskmes informatsiooni ja ideoloogiate levik, tõlgendamine ja rakendamine endise idabloki riikide kunstis; suure osa info ja ideede allikana on aga alati vähemalt mõttelisel kohal ka külma sõja aegne lääne kunst.

Muidugi on tänaseks juba üsna üldiselt omaks võetud käsitus Nõukogude perioodi kultuurist kui komplekssest ja hübriidsest nähtusest, mis pooleldi varjatult sisaldas ka palju sellist, mida seal ametliku ideoloogia kohaselt ei tohtinuks olla. Samuti pole mõtet salata, et kunstnike suhe võimuga – eriti ääremaa del ja väiksemates kogukondades – oli sageli märksa ambivalentsem kui vaba looja kompromissitu vastasseis repressiivse riigiparadaiga. Niisiis jäävad suured opositsioonid – Ida/Lääs, kon-

sellest suunast miski piiranud? Keegi ei tea, mis siis oleks olnud, ega saagi teada. Siiski tundub, et kohati võetakse Nõukogude perioodi kunsti tõlkes sõjajärgses kunstis, mis moodustab selle põhijutustuse, on lahutamatu poimunud oma sündimise keskkonnaga ("vaatamata kõigele", poolpõrandalus, ridadevahelisus). Võib arvata, et teistsugustes oludes oleks sündinud lihtsalt teistsugune kunst, mitte täius, millest praegu saab aimu ainult selle poolikuks jäänud avaldusvormide kaudu.

Nii võimaliku ideaal maailma kui ka Nõukogude aja kunsti väärtustamise probleem kerkis kaudsemalt, kuid mitmel viisil esile ka modernismikonverentsi paneeldiskussioonil, mille lähteküsimus pärines Piotr Piotrowski ettekande sülopsisest: kas modernismil Kesk- ja Ida-Euroopas oli võimalus kaitsta kunstniku vabadust kommunistliku režiimi all? See, kuidas keegi vabadust mõistab või tunnetab, on muidugi hoopis omaette teema, kuid kui ka lähtuda ainult riiklikust iseseisvusest, siis rääkis üks kahest tolleaegse nn vaba maailma vaatepunkti esindavatest panelisti-

piiride proovimine sedavõrd sisse kirjutatud, et ilma nendeta kaotanuks ta oma sisu ja mõtte? Suur osa sellest, mida pannakse tähele ja väärtustatakse eesti ning muu Ida-Euroopa sõjajärgses kunstis, mis moodustab selle põhijutustuse, on lahutamatu poimunud oma sündimise keskkonnaga ("vaatamata kõigele", poolpõrandalus, ridadevahelisus). Võib arvata, et teistsugustes oludes oleks sündinud lihtsalt teistsugune kunst, mitte täius, millest praegu saab aimu ainult selle poolikuks jäänud avaldusvormide kaudu.

Üks "Erinevate modernismide" ettekannete eesmärke oli esile tuua olulisi lahknemisi Ida-Euroopa riikide kunsti ning sellesamani jõuti ka nädal hiljem toimunud ja endise idabloki "kadunud" filmikunsti käsitletud konverentsil "Via Transversaria". Ühelt poolt tegeldakse endiselt ja intensiivselt (kas või nendesama de konverentside kaudu) idaeuroopa identiteedi loomisega uues olukorras, teisalt – millele näiteks osutas ka Dina Iordanova oma filmikonverentsi ettekandes – pole teravilkku ja ühist Ida-Euroopa mälu, millele seda rajada. Mõned kuud tagasi kõneles vene kunstnik Jevgeni Fiks siinsamas Tulipunkti rubriigis avaldatud tekstis vajadusest uuesti konstrueerida "teist maailma", mida nüüd ei saa enam siduda geograafilise ruumiga, küll aga teatavate ideede ja identiteetidega. Fiksi eesmärgid on küll oluliselt teistsugused kui ajaloolaste omad, kuid üha enam tundub, et ka tagantjärele külma sõja aega ja selle kunsti uurides muutuvad nii "Lääs" kui ka "Ida-Euroopa" järjest rohkem mõtteliseks ja kaugeltki mitte teravilkkudeks kategooriateks, mille kohalolu, puudumise ja tähenduse määravad ehk ainult pooleldi ühe või teise maa riigipiiri ja poliitiline olukord.

ANU ALLAS
TOIMETAJA

Külma sõja aegne eesti kunst oleks teistsugustes poliitilistes tingimustes olnud kindlasti teistsugune ja "vabam", kuid ilmselt ikkagi omal moel hübriidne, ääremaine, teatavate tõkete ja tabudega.

formism/nonkonformism – konkreetsete kunstinähtuste uurimisel üha enam tagaplaanile, kuigi nad ei kao päriselt. Ometi kerkib erinevate arutelude kohale, vahele või isegi nende vaikimisi lähtepunktiks tihti justkui nurksulgudes küsimus, mida selle täieliku spekulatiivsus tõttu küll keegi otseselt ei esita: mis oleks, kui...? Mis oleks, kui ükski neist konverentsil vaadeldud Ida-Euroopa riikidest poleks olnud Nõukogude Liidu liige või selle satelliitriik ning nendele kultuuri arengut poleks vähemalt

dest, Anita Seppä, mõttelistest barjääridest ja NLI kohalolust soome kunsti ning samast võiks ju kõnelda ka saksa, ameerika jt maade kunsti puhul. Niisiis ühest küljest oleks näiteks eesti kunst teistsugustes poliitilistes tingimustes olnud kindlasti teistsugune ja "vabam", kuid ilmselt ikkagi omal moel hübriidne, ääremaine, teatavate tõkete ja tabudega, nagu ta oli ka enne II maailmasõda. Teisalt võib küsida, mida tähendanuks vabadus sedalaadi kunsti jaoks, mille olemusse oli nn põranda all olek ja

Kirjastusuudiseid

TULEKUL

KUJUNDAJA LIINA SIIB

Maarjamaa rokokoo.
Gottlieb Welté
(1745/49–1792)

Kadrioru kunstimuuseumis toimuva näitusega kaasnev mahukas kataloog sisaldab uurimuslikke artikleid näituse kuraatorilt Anne Unteralt ning saksa kunstiteadlastelt Dorothee von Hellenmannilt ja Norbert Suhnilt, kunstniku kirjade ärakirju ja näituseksponeeritud teoste reproduktioone. Welté

loomingu esindab rokokoo stiili ja üleminekut varaklassitsismile.

Koostaja Anne Unteralt
Kujundaja Liina Siib
Eesti ja saksa keeles, illustreeritud
200 lk

TULEKUL

KUJUNDAJA LIINA SIIB

Kirikukellad Eestis

Niguliste muuseumi toimiva näitusega kaasnev kataloog tutvustab vanimaid ja väärtuslikemaid Eestis säilinud kirikukelli ning nende ajalugu, samuti kelladega seotud esemeid, lisatud on ka illustreerivad fotod, joonised ja skeemid. Kellad pärinevad Eesti muuseumide ja koguduste kogudest ning erakogudest.

Koostajad Juhani Kilumets, Tarmo Saaret
Kujundaja Liina Siib
Eesti ja inglise keeles, illustreeritud
104 lk

TULEKUL

Fryderyk Pautsch. Ohtune ohverdus. 1910. Szczecini Rahvusmuuseum

Metafoor ja müüt.
Kirjanduslikud ja ajaloolised motiivid 19. ja 20. sajandi vahetuse poola kunstis

Kumus alates 2. novembrist avatud näituse kataloog annab kultuurilooliselt huvitava ülevaate 19. ja 20. sajandi vahetuse poola kunstist. Uuritakse Poola ajaloosündmuste ja rahvapärismuse kajastumist pildis, Poola maastike literatuurset tausta, sajandivahetuse Poola ja Pariisi õhustikus sündinud loomingut, lapse sisemaailma kajastusi jmt. Tekstid on kirjutatud Wojciech Bałus, näituse kuraator Adam Organisty jt.

Eestikeelse osa toimetaja Tiina Abel
Kujundaja Waldemar Wojciechowski
Eesti ja inglise keeles, illustreeritud
308 lk

Kogude uudised

kalender

OKTOOBER –
DETSEMBER 2007

FOTO STANISLAV STEPASKO

Villu Jaanisoo. Tooled I-II. 2001. Kumm, metall. EKM

VILLU JAANISOO TOOLID

Sel aastal Kumu fuajesse ilmunud autorehvidest hiigeltoolid on osutunud tõeliseks publikumagnetiks. Nende autor Villu Jaanisoo (1963) on Eesti Kunstiakadeemia skulptuuri õppetooli professor, kuid on õpetanud noori skulptoreid ka Tampere Kunstiinstituutis ja New York State University Buffalo College'is. Hoolimata üsna pikajalisest tegevusest õppejõuna, on Jaanisoo olnud väga produktiivne kunstnik. Eestlased tunnevad ehk kõige enam tema Estonia katastroofi monumenti

Tallinnas (1996). Mälestusmäärke on Jaanisoo loonud ka soomlastele, näiteks "100 aastat Soome rahvaridust" (koos arhitekt Jorma Mukalaga, 1999) Tampere või Iseseisvusõja monument Pirkkalas (2000). Lisaks neile on ta teinud ka tujutõstavaid absurdse võitu keskkonnaobjekte, nagu kaks graniidist hiigelrahu teineteise seljas ("Just the fucking stones", 1998) Pori-Kankapää maantee ääres või hiiglaslik malnivaluga märgistatud auk (1999) Hamari haljasalal Norras. Nii mälestus-

märkides kui avalikes skulptuurides on Jaanisoo enamasti kasutanud ebatraditsioonilisi materjale ja võtteid, näiteks ehituspiirdena tarvitavaid metallreste, valgust ja veemängu.

Kumus asuvad toolid saabusid Tallinna 2002. aastal ning olid väljas Rottermanni soolalao intrigeeriva nimega näitusel "Kauneid esemeid maailma parimale rahvusele". Kaunid esemed olid sel näitusel esitatud humoorikas kõverpeeglis, ebatavalises mõotkavas ja materjalis. Kas või needsamad vanad autoreh-

vid on ju tegelikult muutunud tänapäevase keskkonna nuhtluseks, millest üritatakse igal võimalusel lahti saada. Küll viivad autoomanikud vanu rehve prügimäe asemel vaikselt metsa alla, küll püütakse neid mürgist tossu kartmata põletada. Kummaline, et mitte keegi peale Villu Jaanisoo pole tänini tulnud mõttele neist mõnusaid suuri tugi- toole meisterdada.

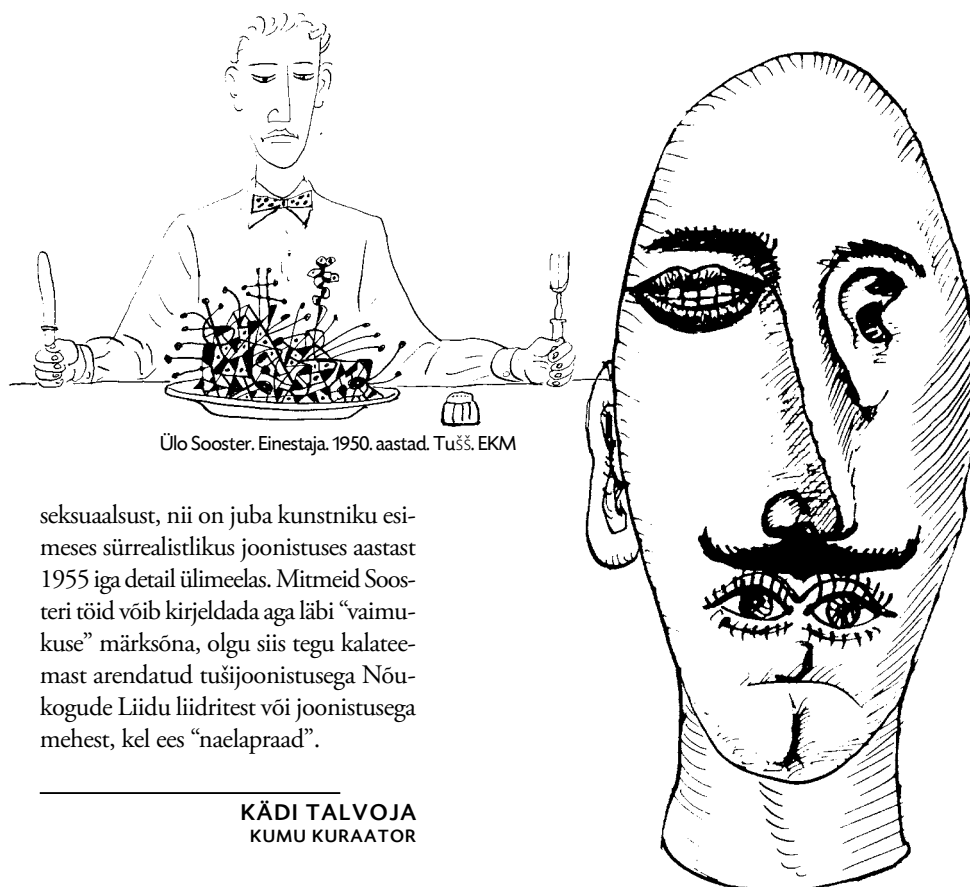
JUTA KIVIMÄE
EKM SKULPTUURIKOGU KURAATOR

SÜSTEEMSELT MÄNGULINE SOOSTER

Ülo Sooster on üks legendaarsemaid eesti kunstnikke pärast II maailmasõda. Paraku tuleb teda pisut loovutada ka Moskva 1960. aastate kunstisteni kirjeldavale kunstiajaloole. Nimelt kolis Sooster õige pea pärast naasmist paranduslikult töölt Siberi vangilaagrist Eestis pettununa oma abikaasa kodulinna Moskvasse. Olles hullest läbi käinud, pulbitses ja põles ta tõelise kirega – nii

kujunes Soosterist üks Moskva nonkonformistlike kunstnike grupi liidreid ja tema energiat jagus ka Eesti kunstnikke innustama. Soosterit ei saa välja kirjutada pea üheski siinsest olulisemast 1960. aastate kunstiuuenduse suunast.

Sooster töötas oma joonistustes ja maalides teadlikult läbi kogu 20. sajandi modernismipärandi. Nn Picasso-perioodist kõnelevad eelkõige mitmed kubistliku deformatsiooniga portreed, tema põhivõtteks moodsa kunsti arsenalist kujunesid aga abstraktsionism, eriline kiindumus sai osaks sürrealismile. Soosteri teostes oli ühendatud mängulisus ja ülil süsteemsus. Lisaks arvutu-tele muna-, kala- ja kadakateemalistele töödele korduvad tema sürrealistlikes joonistustes silma, suu ja kõrva kujundid. Sageli teisevad need tüksteiseks või moonduvad ootamatult absurdseiks vormideks. Sooster uuris sageli oma tõeses

Ülo Sooster. Einestaja. 1950. aastad. Tušš. EKM

seksuaalsust, nii on juba kunstniku esimeses sürrealistlikus joonistuses aastast 1955 iga detail ülimeelas. Mitmeid Soosteri töid võib kirjeldada aga läbi "vaimukuse" märksõna, olgu siis tegu kalateemast arendatud tüsijoonistusega Nõukogude Liidu liidritest või joonistusega mehest, kel ees "naelpraad".

KÄDI TALVOJA
KUMU KURAATOR

Ülo Sooster. Groteskne pea. 1960. aastad. Tušš. EKM

KUMU KUNSTMUSEUM

PÜSIVÄLJAPANEK

Eesti kunsti klassika 18. sajandi algusest II maailmasõja lõpuni Varamu

Liikudes ühelt teemalt teisele, avanevad eesti kunsti loo taustal ka kogu Euroopaale iseloomulikud kultuuriprotsessid.

Kirg. Eduard Wiiralti varane looming

Näitus on koostatud ühe hinnatuma eesti kunstniku neist teostest, milles peegelduvad inimlikud ihad ja teadvuse hämarad seisundid, kirg ja patuvisioonid. Kuni 21.10.2007

Metafoor ja müüt. Ajalugu ja poeesia Poola 19.–20. sajandi vahetuse kunstis

Üle-eelmise sajandivahetuse poola kunstnikke inspireerisid nii impressionistid kui ka dekadendid, nende loomingus peegeldusid kirjanduse, rahvaluule ja argielu müüdid. 21.10.2007–10.02.2008

Eesti kunst II maailmasõja lõpust taasiseseisvumiseni

Rasked valikud

Selle perioodi kunst kajastab Nõukogude aega iseloomustavaid suuri murranguid, teeb kokkuvõtteid, väljendab poolehoidu või hukkamõistu.

Dissidentluse biennaal '77. Arhiivid tõlkes

Näitus püüab rekonstrueerida 30 aasta eest Veneetsias toimunud "Dissidentluse biennaal" mõttevahetusi ja asjaolusid Ida-Euroopa vaatepunktist. Kuni 11.11.2007

Kunstiteos kajastamas oma aega. Arhiivid tõlkes

23.11.2007–17.02.2008

Priit Pärn

Eelkõige oma animafilmidega kuulsaks saanud Priit Pärn on omaette fenomen ka joonistajana. Kuni 21.10.2007

Kestev minevik. Nõukogude aja märgid uuemas Eesti kunstis

Mälestused ja visioonid lähijalost on viimase viieteistkümne aasta kunstis võtnud kõige erinevamaid vorme. 9.11.2007–30.03.2008

NÄITUS

KAASAEGSE KUNSTI GALERII

Tallinna XIV Graafikatriennaal. Poliitiline ja poeetiline 18.10.–25.11.2007

Quobo. Kunst Berliinis 1990. aastatel

Ulatuslik rahvusvaheline kunstnikekoloonia on muutnud Berliini üheks olulisemaks maailma kunstikeskuseks. 7.12.2007–17.02.2008

Leonhard Lapin. Koodid

Leonhard Lapin tähistab Kumu näitusega oma 60. juubelit. 21.12.2007–17.02.2008

SUUR SAAL

Tallinna XIV Graafikatriennaal. Poliitiline ja poeetiline 18.10.–25.11.2007

Joan Miró maastikud

Hispaaniast pärit kunstniku Joan Miró (1893–1983) maalilooming on sürrealistliku luule visuaalne paralleel. 14.12.2007–9.03.2008

EKSKURSION

Info ja tellimine E–R 12.00–15.00 Tel 602 6126, e-post: kumugid@ekm.ee

NBI Juhitud ekskursioonid toimuvad ainult ettetellimisel vähemalt 5 tööpäeva varem. Seoses suure külastatavusega palume ekskursioonid tellida võimalikult aegsasti.

Weizenbergi 34 / Valge 1, 10127 Tallinn
Tel 602 6001
e-post: muuseum@ekm.ee
Avatud:
mai–sept T–P 11–18
okt–aprill K–P 11–18

ADAMSON-ERICU MUUSEUM

PÜSIVÄLJAPANEK

Adamson-Eric (1902–1968) on üks mitmekülgsemad loovisiksusi 20. sajandi eesti kunstis. Eelkõige virtuoosliku maalijana tuntud kunstnik töötas ka peaaegu kõigil tarbekunstialadel. Muuseumi püsiekspositsioonis on väljapanek Adamson-Ericu loomingust (maal, keraamika, portselanimaal, nahkehistöö, metallvormid, ehted, dekoratiivplaadid, tekstiilid ja mööbel).

ÄRA LASE MÖÖDA:

Kumu ekskursioonide programm "Kunstile külla!"

Programmi raames toimuvad Kumus iga kuu ühel või mitmel nädalavahetusel temaatilised, ühele või mitmele näitusele keskenduvad ekskursioonid. Ekskursioonid on suunatud üksikülajatele ning neid ei pea ette tellima. Osavõtt muuseumipiletiga. Ekskursioonid algavad kell 13.00.

Kirg. Eduard Wiiralti varane looming

Kogunemine Kumu 3. korruse liftiruumis. 20. (vene keeles) ja 21. oktoobril

Ludwik de Laveaux. Tüdruk pajuokstega. 1887. Õli, lõuend. Szczecini Rahvusmuuseum

Kestev minevik. Nõukogude aja märgid uuemas Eesti kunstis

Kogunemine Kumu 4. korruse liftiruumis. 17. 18., 24. (vene keeles) ja 25. novembril

Metafoor ja müüt. Ajalugu ja poeesia Poola 19.–20. sajandi vahetuse kunstis

Kogunemine Kumu 3. korruse liftiruumis. 1., 2., 8. (vene keeles) ja 9. detsembril

Info E–R 12.00–15.00 tel 602 6126 või kumu.gid@ekm.ee.

Kumu ekskursioonid

Gümnaasiumile

Tutvutakse eesti kunsti püsiväljapanekuga ning lahendatakse samateemalist ristsõna.

Kestus 1,5 tundi. Grupi suurus kuni 35 õpilast ja õpetaja. Ekskursiooni on võimalik tellida eesti ja vene keeles. Hind grupile 900.- Info E–R 12.00–15.00 tel 602 6126 või kumu.gid@ekm.ee.

Seenioridele: Kujundi sünd kunstnike loomingus

Ekskursioonid toimuvad kord kuus reedeti, kell 13.00 eesti keeles ja kell 15.00 vene keeles. Osavõtt muuseumipiletiga, kogunemine Kumu infoleti juures.

Eduard Wiiralt 19. oktoobril
Johann Köler 16. novembril
Amandus Adamson ja August Weizenberg 21. detsembril

Johann Köler. Tütarlaps allikal. 1859–1861. Kontuurjoonistus. EKM

Ülo Sooster. Akt ruumis. 1960. aastad. Akvarell, tušš. EKM

Poliitiline / Poeetiline

Kui eakas ja auväärne instantsioon Tallinna Graafikatriennaal orienteerus alates 1990ndatest kohalike graafikaprotsesside käsitlemisel uutele, intrigeerivatele ja edumeelsetele vaatenurkadele, kujunes see rahvusvahelisele graafikute kogukonnale suunatud uute algustest foorumiks. Poliitika mõiste ning moodsa põgeniku, migrandi elu ja mõlemisega hakati tegelema eelmise triennaali ajal. Seekordne triennaal tegeleb poliitika paljususe probleemiga. Ei miski muu kui moodsa ühiskonna loendamatu antagonismid on selle eest hea seisnud, et üks ja kõigile arusaadav poliitikanarratiiv pihustuks loendamatuks eri juhtudeks ja lugudeks. Inimelust on saanud poliitikatallerrama ja nüüd on aeg küsida, kas ja kuidas sellega on kohane. Kutsusime kunstnike produtseerima uusi poliitikamõisteid ja looma meile hästi tuntud reaalpoliitika kõrval teistsuguseid poliitika-teooriaid ja poliitilisi libaprosjekte.

Esimene osa: See hirmus sõna POLIITIKA
Soovi kehtestada ennast poliitilise kunstniku suhtutakse vastukäivate tunnetega, selline valik kirjutab isegi kunstimaailmas. Poliitilise kunsti harrastaja kirjeldab oma tegevust sageli nii nagu Gamiel Rodrigues Ayala Puerto Ricost: "Töötan üksnes faktidega, tänapäeva ühiskonnale oluliste teemadega, tegelikkuses aset leidnud sündmustega, mis mõjutavad inimeste igapäevaelu. Seda tehes lootan, et minu tööd kaudu leiab vaataja mõne uue lähenemisnurga tegelikkusele või tunneb minus ära mõttekaaslast. Meie eesmärk poliitiliste teemadega töötades pole kriitika, vaid kommentaatori roll."

Pealkirjas "Poliitiline / Poeetiline" kohtuvad vanad vastased, millest üks on eetiline tahe paljastada maailmas valitsev õiglusetus ja teine esindab esteetiliselt püüdlust hoida kunst lahusest koledast maailmast. See on sajanditepikkune vastasseis, mida polegi õnnestunud tasakaalustada, kuid mis ikka ja jälle endast märku annab. Poliitika ja kunsti vahel tegutseb ka lepitajaid, kes külma pead säilitades tõestavad, et ka poliitilise kunsti sooni sisenenud kunstnikul on sageli vajadus toetuda kõrgetasemelisele esteetiliselt mõtlemisele ja kultuurile.

Peame vaataja ees vabandama: mõnedes käsitlustes pole maailm kaugeltki mitte meeldiv paik. Kunstnikud ei ole poliitilised ja nad ei paku lahendusi.

Välke libasõnastik abiks triennaalil na-vigeerjale
BANG! TERRORISM!
We are all terrorists: That is image!
Terroristi kujundi abil saab õigustada sõdu, genotsiide ja repressioonide vallapästmist. Tegemist on sensatsioonilise ja efektiivse kujundiga, millega on hõlbust demoniseerida oma vastaseid, ja paljusid kunstnikke meelkitab see kujundiligi. Terrorist jätkab vanu saatana kujukutamise seotud kunstitraditsioone, ent jutustuse laad ja sümbolid on muutunud.

Basil Frank. Neitrelvega / Tüdnuk turbaniga. 2006. Digitaalkraanika

Ruumipoliitika saab rääkida alates hetkest, mil filosoofid ja kunstnikud kujundasid ruumist poliitilise mõiste. See ei hõlma üksnes arhitektuuri, vaid haarab endasse ka elu ja toimetamisi tänaval ning teistes sootsiumi poolt hoivatud paikades. Kitsamalt tähistab see mõiste rahumeelseid kunstiautisioone avalikus ruumis. Tänaval avaldatakse meelt, seistakse sotsiaalse võrdsuse eest, demonstreeritakse oma häda ja viletsust, konstrueeritakse rahvuslikke identiteete jne. Kuid nagu omast käest teame, on ka kõikidesse rahumeelseid külgevatesse tänavategevustesse sisse kirjutatud erimeelsus ja konflikt.

Kontroll
Selle teema juures näeme kiiresti kasvavat tendentsi tõlgenduste paisumise suunas. Kõige ulmelisem osa neist kätkeb salaunistust saada enda kätte kontrolli jõustruktuuride, näiteks äri-maailma üle. Tavaliselt puutume kokku vastupidise nähtusega, kus mitte sina ei toesta kontrolli, vaid sind enast kontrollitakse. Seetõttu ongi kodanike üle kehtestatud kontrolliviiside avalikustamine populaarne kunstiteema. Kui traditsioonilises graafikas jätkub endiselt ruumi klassikaks muutunud tänavanuhi kujundile, levib fotokunst reaalses keskkonnas töötavaid turvakaameraid jmt elektrooni-

Fernando Feijoo. Moodne tänavatähistik. 2006. Litograafia

Ükski demokraatiat puudutav vaidlus ei pääse mööda valimistest, gallupitest, edetabelitest jms. Seisukohavõtte on palju ja arvamusel ulatuvad seinast seinast. Kunstnikud käivad arvamustesõjaga kaasas vaatlejajana, kes suhtuvad sellesse nukra kahvlusega (Ciuclea Ciprian) või kasutavad gallupit suurte üldistuste loomiseks (Eugenia Gortchakova).

Lühiajaline kunst
Vt ka Peterburi agitpropri-rühmituse Što Delat? kodulehekülge www.chtodelat.org, Manifesto of the School for Timely Art
Lühiajaline kunst on skandaal, sest ta irvitab kunsti igaveste väärtuste üle. Lühiajalise kunsti valmistaja on tihti anonüümne (näiteks majaseinale tehtud grafiti looja) ja kommunikueerub vaid väikse grupiga. Tal ei ole mingit suhet materiaalse väärtusega. Lühiajaline kunst on poliitiline kunst. Ta võtab endale õiguse näidata tõe ja teeb seda globaalse kohaloleku kaudu elus. Lühiajaline kunst on radikaalne kunst. Sellal, kui kultuur kõneleb tavapärase raha keeles, lähtub lühiajaline kunst rühmatundest ja hoolitseb peamiselt oma liikmeskonna loovuse igakülge arendamise eest. Lühiajaline kunst sünnib sageli tänaval ja kuulub ruumipoliitika suurde perekonda. Ainult tänaval luuakse tänapäeval visuaalselt keelt, mis on rajatud kommunikatsioonikoodeididele ja suudab tegutseda avalikus ruumis.
Eksituse põlvnemisluu
Ühiskond teatavasti kriminaliseerib eksimused ja eksijaid elimineeritakse

Reetta Hiltunen. Ovalised ilmed. 2005. Digitaalkraanika

Michael Barnes. Maskott. 2005. Litograafia

se nähtavalt kohtadelt. Kunstnikke on see teema, mis valgustab eksija käekäiku ja eksituse suurus, huvitanud läbi aegade. Arunas Gudaitis kirjeldab eksimist graafilise kõveraga; tema töös "Hääl kõrbes" on Leedu tagandatud presidendi Rolandas Paksase süüdistusprotseduuri nelja tunni pikkune helilindisturatud kokku ühesekundiliseks graafiliseks väljenduseks.

saadavas keeles! Tänapäeval, kui abstrakte ideale on tabanud ennenägematu materialismirünnak, materialiseerub ka meie sümbolikeel. Sümbolite hõivamise võidujooksuhub prae-gu ettearvatult autokujund.

Politiseeritud kurbus

Teine osa: Poesia / Homo apoliticus

Ohtrasti poeesiat selle sõna õiges tähenduses leiab Baltimaade osakonnast, mis tutvustab Nõukogude graafikat ajajärgust, kui sellega 1987. aastal tutvus Rootsi kuraator Anders Kreuger. Ka samast ajajärgust pärinev plakatikunst on kõrgetasemeline graafika, mis laulab hümni apoliitilisusele. Täna teame, et tol ajal polnud lihtsalt valikut. Selgituseks: mis on valetamine Brežnevi järgi? See ei arvestagi, et keegi seda usuks. Valetamine on pigem rituaal, mis aitab sümboolselt märgistada poliitikafääri, kuhu kellegi rahva hulgast pole asja. Poliitiline sfäär on mõeldud üksnes poliitika eluviisidele.

Triennaal loo segadusseajava pildi poliitikamõiste levikust ja võimest kinnitada oma kanda kõikjale. Seega ei jää poliitiline oma ulatusest sugugi alla poeetilisele, mille piiristuse me omeri usume.

Tallinna XIV Graafikatriennaal. Poliitiline / Poeetiline
18.10–25.11.2007

NÄITUSED
Poliitiline / Poeetiline. Põhinäitus, Kumu V korrusel
1987. Baltimaade graafika ja plakatid Nõukogude aja viimasest kümnendist. Kuraator Anders Kreuger, Kumu Suures saalis
Poliitiline / Poeetiline. Kuraator Anders Härm, Tallinna Kunstihoones
Egle Kuckaitė, Tallinna XIII Graafikatriennaali Grand Prix laureaat. Tallinna Linnagaleris 17.10–11.11.2007

ÜRITUSED
Tallinna XIV Graafikatriennaali paneel rahvusvahelisel multidistsiplinaarsel graafikakonverentsil "Impact 5. Löigatud aeg". Kadrioru Kunstimuuseumis 18. oktoobril kell 15.30–18.00
Riikliku Kultuurijäätmete Ümbertöötlemise Artelli Pära Trust filmide retrospektiiv. Kumu auditooriumis 18. oktoobril kell 19.00

KAASNEVAD
Rahvusvaheline multidistsiplinaarne graafikakonverents "Impact 5. Löigatud aeg". Korraldajad Loit Jõekalda, Vappu Thurlow, Kersti Sepper; Kumu, Kadrioru lossis ja Eesti Kunstiakadeemias 17.–20.10.2007; vt www.estograph.ee

Tallinna XIV Graafikatriennaali noortenäitus "Marinistide klubid". Kuraatorid Rünk ja Jaanus Samma, UK Sisustuses (Uus-Sadama 19–12) 9.–28.10.2007

Laste ja noorte loomingunäitus "Poliitiline / Poeetiline". Korraldajad Reet Reidak ja Riste Laasberg Kullo Lastegalerias (Kuninga 6) 30.10–20.11.2007

Lisainformatsioon www.triennalee, tallinn@triennalee
Eve Kask tel 515 2040, Mare Pedanik tel 501 4326

KUMU HARIDUSKESKUS KUTSUB: Kunstiharidusprojekt

Milline seos võib olla poliitikal ja poeesial? **4K***

Kas sellist vastandust saab kujutada ka graafiliselt? Näitusel

Milal võib poeetiline poliitiliseks muutuda ja vastupidi? **Poliitiline ja poeetiline**

Milline mõjujõud on poeetiliselt rüütatud poliitilisel sõnumil? **26.10.–25.11.2007**

Tallinna XIV Graafikatriennaal

PROGRAMMID
SÕDURI KAISUKARU lasteaia vanemale rühmale ja algkoolile
SUJU PÄRANI KINNI põhikoolile
INTIIMNE PORTFELL gümnaasiumile

Muuseumitundides kasutatakse Kumu kaasaegse kunsti kaartte ehk 4K meetodit. Abistavate küsimustega varustatud kaardid suunavad vaatajat mõistma kunstiteoseid lähtuvalt isiklikest elukogemustest.

Graafikatriennaali ajal Kumu kunstikoolis GRAAFIKATEHNIKATE KURSUS Juhendaja graafik Loit Jõekalda

Info ja registreerimine tööpäevadel tel 5343 9230 ja 602 6074 (kell 14.00–16.00), haridus@ekm.ee.

EHA KOMISSAROV
KUMU KURATOR

Kumu auditoorium

kunst film muusika tants teater

OKTOOBER - DETSEMBER

P 21.10	17.00	Jazzkaar. Marc Ducret Trio
T 23.10	18.00	Mängufilm "Klimt" (rež Raoul Ruiz; Austria, Saksamaa, Suurbritannia, Prantsusmaa 2006). Koostöös kinoga Sõprus.
K 24.10	18.00	Kumu dokumentaal. "Imetajate elu II", sarjast "Loodus Sir David Attenborough' pilgu läbi". Kommenteerib Aleksei Turovski.
R 26.10	18.00	"Under". Teatriühendus RAAAM. Lavastaja Merle Karusoo, kunstnik Jaagup Roomet, osades Katrin Saukas, Raivo Trass, Ago-Endrik Kerge, Sten Zupping, Egon Nuter.
L 27.10	18.00	"Under"
P 28.10	14.00	"Under"
T 30.10	18.00	Mängufilm "Edith Piaf – elusse armunud" (rež Olivier Dahan, Prantsusmaa 2007). Koostöös kinoga Sõprus.
K 31.10	18.00	Kumu dokumentaal. "Helvetica" (rež Gary Hustwit, Šveits 2007)
N 1.11	18.00	Kumu dokumentaal. "Helvetica"
K 7.11	18.00	Kumu dokumentaal. "Holy Warriors / Pühad sõdalased" (Venemaa ja USA, 2006, rež Marianna Jarovskaja, Olesja Bondareva) ja "Risttee / Crossroads" (Venemaa, 2006, rež Ivan Golovnev)
K 14.11	18.00	Kumu dokumentaal. NU Performance Festivali Filmiklubi I: "Sobimatud: 30 aastat Fluxust" (rež Lars Movin, Taani 1993)
N 15.11	18.00	Kumu dokumentaal ekstra. NU Performance Festivali Filmiklubi II: "Trisha Brown. Varajased teosed 1966–1979" (Microcinema International, 2004)
P 18.11	18.00	Diplomaatilised noodid: Soome. Eesti-ainelised lühiooperid "Hundi mõrja" ja "Bathseba Saaremaal" (helilooja Tauno Pykkänen, libreto Aino Kallas, tõlge Maimu Berg). Pühendatud Aino Kallase 130. sünniaastapäevale.
K 21.11	18.00	Kumu dokumentaal. "Imetajate elu III", sarjast "Loodus Sir David Attenborough' pilgu läbi". Kommenteerib Aleksei Turovski.
N 22.11	19.00	Tantsukunst Kumus. Insightout Company (Taani) "Alegria y Dolor". Lavastaja Mari Mägi.
R 23.11	19.00	Tantsukunst Kumus. Insightout Company "Alegria y Dolor"
L 24.11	19.00	Tantsukunst Kumus. Insightout Company "Alegria y Dolor"
E 26.11	18.00	Mängufilm "Teiste elu" (rež Florian Henckel von Donnersmarck, Saksamaa 2006)
T 27.11	19.00	Kontserdisari KuMu Kumus. Uus Tallinna Trio
K 28.11	18.00	Kumu dokumentaal
R 30.11–P 9.12		Tallinna Pimedate Ööde Filmifestival
T 11.12	19.00	Jõulujazz. Siiri Sisask ja Kristjan Randalu kvartett "Jäljed" (Eesti-USA-Saksamaa)
K 12.12	18.00	Kumu dokumentaal
P 16.12	16.00	Jõulujazz. Vennad Johansonid
K 19.12	18.00	Kumu dokumentaal

Kultuuri toetamine on elementaarne

PRIIT PÕLDOJA
HANSAPANK EESTI PEADIREKTOR

Miks Hansapank toetab Eesti kultuuri ja kunsti?

Kunst teeb elu huvitavamaks ja laiendab inimeste silmaringi. See on tegelikult elementaarne ja isegi kohustuslik, et nii suur ettevõtte kunsti ja kultuuri toetab. Me tahame Eesti tegijaid tunnustada ja samuti soovime maailmanimesid Eesti inimestele tutvustada, toetades Joan Miró näituse toomist Kumusse. Samas me püüame toetada rohkem kui rahaga, kaasates oma inimesi ja müügikanaleid kunsti tutvustamiseks.

Kui sageli käite ise kunstinaätustel ja muuseumides?

Mulle meeldib väga käia kunstinaätustel, aga pean tõdema, et käin rohkem näitustel ja muuseumides siis, kui reisin. Olin hiljuti Pariisis ja käisin seal lausa neljas erinevas muuseumis. Olen alati tundnud huvi suurte kuulsate muuseumide vastu ja külastanud Ermitaaži, Louvre'it, Metropolitan Muuseumi New Yorgis jne. Viimasel ajal aga olen hakanud huvi tundma rohkem väiksemate muuseumide vastu, sealsed fokuseeritud väljapanekud ja mitte nii suur külastajate hulk aitab kunsti paremini nautida. Käisin just Orangerie muuseumis Pariisis, mis oli väga mõnusa atmosfääriga. Suured muuseumid oma publiku küluse ja rohke kunstiga võivad isegi lämmatavalt mõjuda.

Kas mõni kunstivool või kunstnik on teile eriti südamelähedane? Mis meeldib rohkem, kas pigem vanad head klassikud või tänapäevased *performance*'id, video- ja fotokunst?

Hiljuti Pariisis olles külastasin sealset moodsa kunsti muuseumi, mis oli huvitav kogemus, kuid ei avalda mulle sellist muljet nagu näiteks impressionism ja sellele järgnenud periood. Mulle on alati väga meeldinud Matisse ja Gauguin (kellega ma esmalt tutvusin noore tennisistina võistluste vahel Ermitaaži külastades). Samuti Munch, Picasso ja Modigliani. Eesti kunstnikest sümpatiseerib mulle Ants Laikmaa ja Konrad Mägi looming. Loomulikult on Wiiralt omaette eriline nähtus Eesti kunstis, kuid tema puhul meeldivad mulle teemad, millega kunstnik tegeles, mitte niivõrd tehnika. Armastan üldse rohkem värvi ja pintslitööd kui joonistusi ja graafikat. Inimene huvitab mind kunstiteostes rohkem kui loodus, ta väljendab elu ja emotsioone, mis on meie ümber.

Milline Kumu näitus on teile kõige rohkem meeldinud ja miks?

Müüri jaoks oli väga meeldiv avastus Henn Roode, ma ei teadnud temast enne mitte midagi. See oli suurepärase näituse, väga hea kuraatoritöö. Eriti meeldisid Roode suureformaadilised ja ajastusõnumiga tööd nagu "Turg" jmt. Väga meeldis BBC loodusfotode näitus, üldse on mulle hakanud meeldima hea fotokunst. See, kuidas fotograaf tabab momendi elust, ühe hetke – see on põnev.

Kas kunst on hea investeering? Millisesse kunsti te ise investeeriks või soovitaks investeerida?

Kui ostad seda, mis meeldib, mitte edasi müümiseks, vaid kodu seinale riputamiseks – see on kindlasti õige eesmärk kunsti ostmiseks. Kunsti investeerimist võrdleksin väärtpaberitesse investeerimisega. Tuleks otsida neid noori kunstnikke, kellel on potentsiaali, kes ei ole veel nii tuntud, aga võivad saada kuulsaks. Või siis osta vanade tuntud tegijate töid, mis pole avalikkusele nii hästi tuntud ja võivad seetõttu olla hinnalt soodsamad.

Hansapank on Eesti Kunstimuuseumi 2007. aasta suurtoetaja.

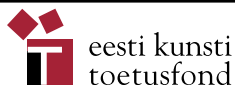

Priit Põldoja, Hansapank Eesti peadirektor

Eesti Kunstimuuseumi uudised Vikerraadios igal kolmapäeval pärast kella 17.00 uudiseid

Saade "Kumuism" Raadio 4 eetris igal kolmapäeval kell 13.30

Eesti Kunstimuuseumi koduleheküljel nüüd ka vene keeles: www.ekm.ee/rus

EESTI KUNSTI TOETUSFOND a/a 10220034379014

agent Eesti Kunstimuuseumi ajaleht / nr 12, oktoober 2007 / Weizenbergi 34 / Valge 1, 10127 Tallinn / +372 602 6001, muuseum@ekm.ee / Järgmine agent ilmub detsembris 2007
Toimetaja Anu Allas. Kolleegium: Tiina Abel, Ivar-Kristjan Hein, Sirje Helme, Krista Ivask, Kristiina Pennar, Hanno Soans, Maria-Kristiina Soomre, Kädi Talvoja

agent ilmub koostöös Eesti Ekspressi Kirjastuse ASiga

© Eesti Kunstimuuseum 2007

ISSN 1736-2520